29. marec 2025

Meditačný obsah č. 286

Pre nasledujúcu meditáciu poslúži verš z druhej kapitoly Bhagavad Gíty:

Ak sa však neodvážiš bojovať za spravodlivosť, spreneveríš sa svojej povinnosti, svojej zmužilej cnosti a sláve. Zaťažíš sa hriechom.[1]

Keď tento verš stojí samostatne bez toho, žeby poznanie súvislostí celého príbehu stálo pred očami, najskôr je pomerne nič nehovoriacou výpoveďou. Možnože výklad Bhagavad Gíty predstavuje dnes pre mnohých príliš vysokú náročnosť a preto práca s veršami nie je vhodnou perspektívou. Nasledovať však môže stručná interpretácia. Spravodlivý boj prezentovaný v Bhagavad Gíte nie je ničím iným, ako bojom o prekonanie utkvelých predstáv, nerestí a všetkých druhov váhavosti. V konečnom dôsledku by sa mal žiak pustiť na cestu výstupu k vyšším pravdám, vhľadom a nadprirodzeným skutočnostiam. Bhagavad Gíta preto hovorí o bojisku, ktoré sa zjavuje medzi nízkym, uväzneným človekom a vzostupu schopnou, na cieľ orientovanou vôľou ducha. Nejde teda o vonkajší boj vo svete, ale skôr o vnútorný boj duše, ktorý nevyhnutne existuje v každom človeku.

Hovorí sa o ňom ako o spravodlivom boji a je to preto, že predstavuje nevyhnutné sebaprekonanie z nižšieho do vyššieho vedomia. Ak nenastane, a to preto, že bojovník, ktorý žije v každom človeku, nevstúpi na bojisko, ale sa stiahne, dopustí sa hriechu, ktorý sa v ďalšom priebehu Bhagavadgíty považuje za skutočne neodpustiteľný a vážny.

V každom prípade duše v posmrtnom živote trpia, ak sa ľudia nepovznesú k vyšším pravdám a morálne ušľachtilým cnostiam. V tomto zmysle môže vyššie uvedený verš viesť obsah meditácie v nasledujúcom týždni.

Ďalšie zdroje:

1) Pojem *jama* znamená sebaovládanie. V indickom kontexte sa uplatňuje veľmi prísne. Podľa zásad *rádžajogy* má päť stupňov: *satja* = úplná oddanosť pravde, *ahi sā* = nenásilie,
asteya
= nekradnutie,
brahmacarya
= čistota,
aparigraha
= nehrabivosť.

Podľa Šrí Aurobinda jama v najširšom zmysle znamená „*každú sebadisciplínu, ktorou sa v človeku porazí egoizmus-radžas so svojimi vášňami a túžbami a privedie k úplnému pokoju* ".
[2]

2) Rudolf Steiner vyslovil tieto slová:

"*V sebe človek nachádza len svoje nižšie ja, štvrtý princíp, nižšie ja, ktoré si namýšľa, že je božské, ale vôbec božské nie je. Človek musí vyjsť zo seba, aby spoznal to božské. „Spoznaj seba" znamená súčasne aj „prekonaj seba".* [3]

Túto istú múdrosť, ktorú vyjadril Rudolf Steiner o sebadisciplíne, často nachádzame aj v joge, napríklad v *sa stabhyā 'tmānam ātmanā*, čo znamená potlačiť ja prostredníctvom samotného ja. [4]

Poznámky:

[1] Bhagavad Gíta Kapitolal II, verš 33:

atha cet tvam ima dharmya sa grāma na kari yasi

tata svadharma kīrti ca hitvā pāpam avāpsyasi

(Pozri Grill, Heinz: Erkenntnisgrundlagen zur Bhagavad Gītā, Sigmaringen: Stephan Wunderlich Verlag, 2024, strana 67)

[2] Zoznam sanskritských výrazov v diele Sri Aurobinda, 3. vydanie, Gladenbach: Verlag Hinder + Deelmann, 1998, strana 53.

[3] Steiner Lexikon Anthroposophie, v internetovom archíve, 26.12.2015, [online]

https://archive.org/details/SteinerLexikonAnthroposophie/page/n5258/mode/1up.

[4] Pozri Kapitola III, verš 43 v Bhagavad Gíte.

meditácia č.285 < späť zoznam meditačných obsahov vpred > meditácia č.287